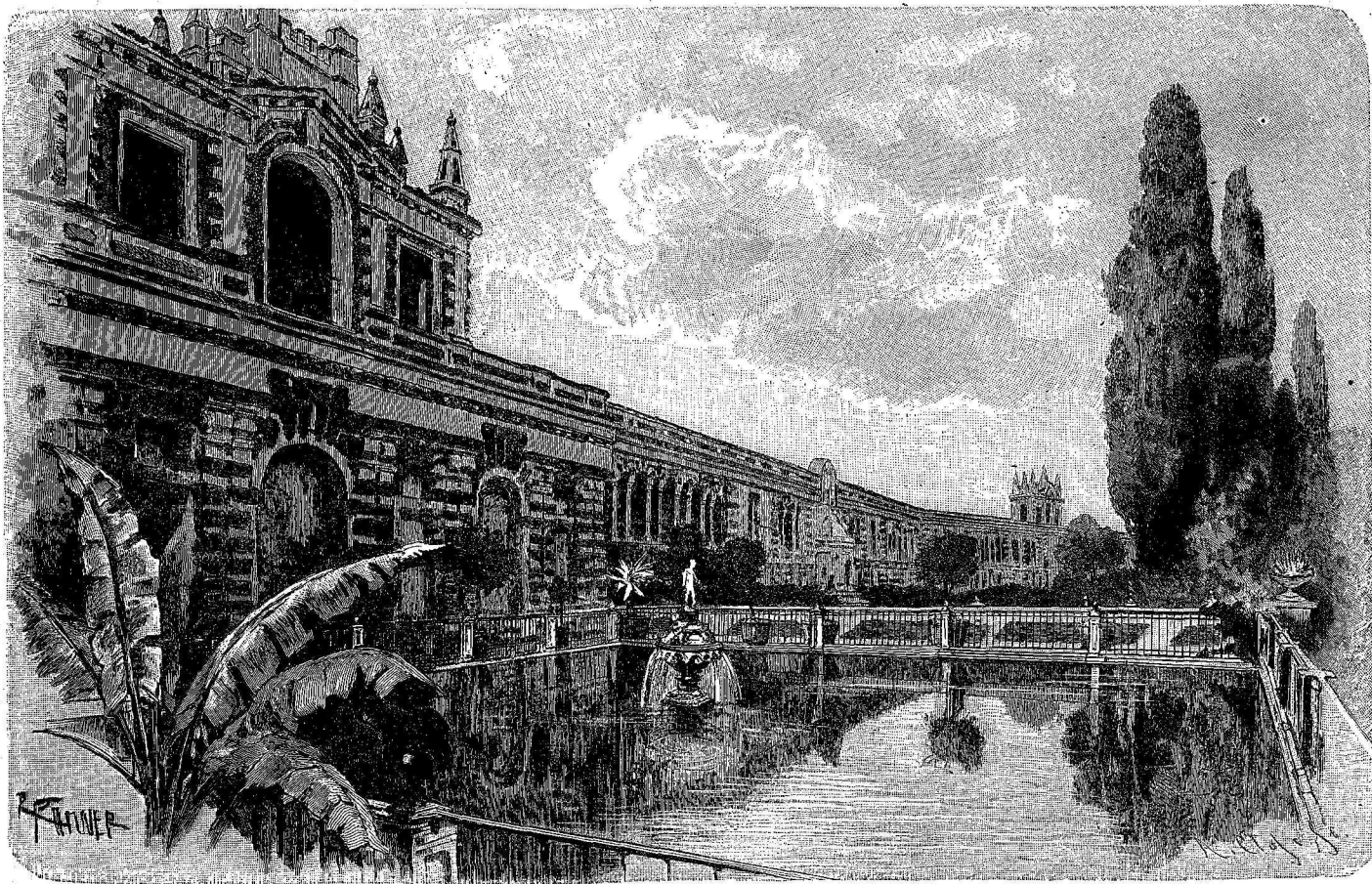

Ἄς κατέλθωμεν ὀλίγον ἀπὸ τὰ νέφη . . . τῆς κόνεως, ὅπου μετρησιώθημεν. Ἄς πατήσωμεν ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους δι' οὗ κατὰ δεκαπενθημερίαν θα ξεναγῶ τοὺς ἀναγνώστας τῆς Κλειῶς. Ὅτε μὲν θα εἰσερχώμεθα εἰς τὸ μέγαρον τοῦ πρωθυπουργοῦ, ὅπου κατὰ τὰς μακρὰς νύκτας ἐγκυμονεῖται ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος, ὅτε εἰς τὰ παρλίτσια θεάτρα καὶ θα βλέπωμεν διασκεδάζοντα τὸν νεώτερον Ἕλληνα, τὸν μὲν μὲ τὰ μελοδραματικὰ δράματα τοῦ Δ' Ἐννερη καὶ βρέχοντα διὰ δακρύων τὰ ἐδώλια τοῦ ὑπαυθρίου θεάτρου, τὸν δὲ ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης τερπόμενον εἰς τὴν ἐλαφρὸν καὶ γοργὴν καὶ σκιρτητικὴν μουσικὴν τῶν γαλ-

„Τὸ ἀνέκδοτον, λέγει ὁ Ἰούλιος Κλαρετῆ, εἶνε ὅλη ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης· εἶνε ὁ Σπαρτιάτης παρ' οὗ ὁ ἐχθρὸς αἰτεῖ τὰ ὅπλα καὶ ὅστις ἀπαντᾷ. „Μολὼν λαβέ!“ εἶνε ὁ Διογένης κυλίων τὸν πῖθον τοῦ καὶ ζητῶν, παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ μετακινήθῃ τῆς θέσεώς του διὰ νὰ μὴ τῷ ἀποκρύπτῃ τὸν ἥλιον· εἶνε ὁ Ταρκύνιος ἀποτέμνων τὰς κεφαλὰς τῶν μηκώνων, καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Πόιτου τείνουσα ἡρωϊκῶς τὸ καθημαγμένον ἐγχειρίδιον εἰς τὸν σύζυγόν της. Ἀφαιρέσατε τὸ ἀνέκδοτον — δηλαδὴ τὴν χρονογραφίαν — ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ὁ Λεωνίδας μειοῦται ἀμέσως, ὁ Ρωμύλος καθίσταται μῦθος, καὶ ὁ Νέρων ἀπόλ-

Ο ΕΞΩΣΤΗΣ ΔΟΝ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ Α'. ΕΝ ΑΛΚΑΖΑΡ.

λικῶν κωμειδυλλίων, τὸν δὲ συστρεφόμενον ἐκ τῶν γελῶτων πρὸ τῶν μῶρφασιμῶν τῆς παντομίμας· θα μεταβαίνομεν εἰς τὰς πανηγύρεις, θ' ἀναμιγνυόμεθα μετὰ τοῦ πλήθους, θα βλέπωμεν τοὺς φουστανελλοφόρους πολίτας καὶ τὰς φεσοφόρους συμβίας των πῶς χορεύουσι, πῶς γευματίζουν ὑπὸ τὰ δένδρα· καθ' ὁδὸν θα συναντῶμεν τὸν ἐπίσημον ἄνδρα, πολιτικὸν ἢ λόγιον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶνε γνωστὸν καὶ πέραν τῶν σκιοέντων ὁρέων καὶ πέραν τῆς ἡχησσης θαλάσσης· θα σχεδιογραφῶμεν αὐτὸν ἐν βραχεῖ, διὰ τινος χαρκτηριστικοῦ ὀρισμοῦ, διὰ τινος ἀνεκδότου.

* * *

Διότι ἡ κοινωνικὴ αὕτη ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις θα δημιουργηθῇ ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ καὶ θα γράφεται κατὰ δεκαπενθημερίαν θα ἐπιζητῇ πρὸ παντος τὸ ἀνέκδοτον.

λυσι τὸ θέλητρον αὐτοῦ ὡς τέρατος. Καὶ ἀμφισβητήσιμον ἂν ἔτι εἶνε τὸ ἀνέκδοτον ἔχει τὴν ὠφέλειάν του. Ἄν ὁ Εὐρέξης δὲν ἐμαστίγησε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἂν ὁ Γουλιέλμος Τέλλος οὐδέποτε ὑπῆρξεν, ὡς διατείνονται οἱ σοφοί, πολὺ θα λυπηθῶ διὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ψεύδεων τούτων, ὑπερτέρων τῆς πραγματικότητος.

Ἄν μεταφέρωμεν τὸ ἀνέκδοτον εἰς τὸν σύγχρονον βίον θα ἴδωμεν ὅτι ζωγραφεῖ διὰ μιᾶς, ὡς ἀκριχία φωτογραφία, τοὺς χαρακτῆρας ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ζωῇ καὶ τῇ κινήσει. Τρόπος τις τῆς διαίτης, φράσις τις ἀνθρώπου τινὸς δύναται ν' ἀπεικονίσῃ αὐτὸν πιστότερον, ἐκφραστικώτερον ὁλοκλήρων σελίδων. Μετὰ τὸν ἀφελέστατον Ἡρόδοτον, μετὰ τόσους ἄλλους, ὁ Στένδαλ, ὁ Μακώλαι, ὁ Μοσελέ, ὁ Ταιν ἐν ταῖς φιλολογικαῖς μελέταις αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ νῦν τοῦ Ναπολέοντος Α', δὲν ἱστοριογραφοῦσι διὰ τῶν ἀνεκδότων, δὲν ἀφίνουσι τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς τυχοδιώκτας, διὰ τινος χει-